

Sygn. akt VIII U 318/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Anna Capik-Pater
Protokolant:	Agata Kędzierawska

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2017 r. w Gliwicach

sprawy J. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania J. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 27 grudnia 2016 r. **nr** (...) -2001

oddala odwołanie.

(-) SSR del. Anna Capik-Pater

Sygn. akt VIII U 318/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 grudnia 2016 r. o numerze (...) -2001 organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ponownie ustalił ubezpieczonej J. P. wysokość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. w kwocie 934,10 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z faktycznego okresu ubezpieczenia tj. z lat 1987-1988, 1991-1998. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 76,51%.

W odwołaniu od powyższej decyzji, ubezpieczona domagała się ustalenia wysokości emerytury w oparciu o wcześniejszą (korzystniejszą) prawomocną decyzję z dnia 9 sierpnia 2016 r. Podniosła, że nie występowała z wnioskiem o ponowne ustalenie kapitału początkowego.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że decyzja z dnia 9 sierpnia 2016 r. była wadliwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona J. P. urodziła się w dniu (...)

Decyzją z dnia 2 października 2003 r. organ rentowy ustalił **faktyczny** okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu przez ubezpieczoną, z 10 lat wybranych z dwunastoletniego przedziału 1987 – 1998. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 69,18%. Organ rentowy wyłączył z tego okresu lata 1989-1990, w których ubezpieczona przebywała na urlopie wychowawczym.

Rok	Dochód ubezpieczenia	Przeciętne wynagrodzenie ogłoszone za rok kalendarzowy	Stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia.
1987	251 458,00	350 208,00	71,80%
1988	94 071,00	637 080,00	14,77%
1991	8 877 938,00	21 240 000,00	41,80%
1992	30 345 700,00	35 220 000,00	86,18%
1993	40 281 300,00	47 940 000,00	84,02%
1994	53 023 900,00	63 936 000,00	82,93%
1995	7 466,30	8 431,44	88,55%
1996	7 803,46	10 476,00	74,49%
1997	9 155,16	12 743,16	71,84%
1998	11 216,97	14 873,88	75,41%

W dniu 28 lipca 2016 r. ubezpieczona złożyła do organu rentowego wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego.

Decyzją z dnia 9 sierpnia 2016 r. organ rentowy przeliczył kapitał początkowy i ustalił jego wartość na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 1 001,13 zł. Wskaźnik podstawy wymiaru składek wyniósł 82,00%. Do jego obliczenia organ rentowy przyjął wynagrodzenie z faktycznego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu, lecz z innego okresu niż został przyjęty w decyzji po raz pierwszy (decyzji z dnia 2 października 2003 r.), tj. z lat 1982,1983,1986-1988, 1991-1995. Organ rentowy przyznał, że decyzja ta jest błędna, bowiem przy ponownym przeliczeniu wysokości kapitału początkowego powinny być uwzględnione wyłącznie okresy przyjęte w decyzji z 2 października 2003 r., tj. lata 1987-1999 z wyłączeniem lat 1989-1990 z powodu przebywania przez ubezpieczoną na urlopie wychowawczym.

Następnie zaskarżoną decyzją z dnia 27 grudnia 2016 r. organ rentowy skorygował błąd i dokonał ponownego przeliczenia kapitału początkowego. Przy ustaleniu podstawy wymiaru uwzględnił najkorzystniejszy dla ubezpieczonego sposób jest obliczenia tj. z uwzględnieniem proporcji do niepełnych lat z faktycznego okresu ubezpieczenia, tj. z lat wskazanych w decyzji o ustaleniu kapitału początkowego z dnia 2 października 2003 r.

W związku z tym, że w latach 1988 oraz 1991, ubezpieczona nie pracowała przez cały rok, lecz kolejno przez 6 oraz 5 miesięcy, organ rentowy obliczył stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia odpowiednio do liczny miesięcy, w których ubezpieczona podlegała ubezpieczenia społecznemu. I tak, w roku 1988 r. wynosił on 29,52% (kwota przeciętnego wynagrodzenia za ten rok wyniosła 637 080,00 zł, tj. 53 090 zł miesięcznie; ubezpieczona pracowała przez 6 miesięcy i osiągnęła wynagrodzenie w kwocie 94 071 zł; przeciętne wynagrodzenie za 6 miesięcy wynosiło 318,540 zł; wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł zatem za ten rok 29,52%), a w roku 1991 – 100,32% (kwota przeciętnego wynagrodzenia za ten rok wyniosła 21 240 000,00zł, tj. 1 770 000 zł miesięcznie; ubezpieczona pracowała przez 5 miesięcy i osiągnęła wynagrodzenie w kwocie 8 877 938 zł; przeciętne wynagrodzenie za 5 miesięcy wynosiło 8 850 000 zł; wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł zatem za ten rok 100,32%). Tym samym, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru za lata 1987-1988 oraz 1991-1998 wyniósł 76,51%.

Rok	Dochód ubezpieczenia	Przeciętne wynagrodzenie ogłoszone za rok kalendarzowy	Stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia.
1987	251 458,00	350 208,00	71,80%
1988	94 071,00	637 080,00	29,53%
1991	8 877 938,00	21 240 000,00	100,32%
1992	30 345 700,00	35 220 000,00	86,18%
1993	40 281 300,00	47 940 000,00	84,02%
1994	53 023 900,00	63 936 000,00	82,93%
1995	7 466,30	8 431,44	88,55%
1996	7 803,46	10 476,00	74,49%
1997	9 155,16	12 743,16	71,84%
1998	11 216,97	14 873,88	75,41%

Organ rentowy wskazał nadto, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru podany w decyzji z dnia 27 grudnia 2016 r., a wyliczony w oparciu o powyższy wariant jest dla ubezpieczonej najkorzystniejszy, bowiem wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony w oparciu o 10 kolejnych lat kalendarzowych, w których w każdym z tych lat ubezpieczona osiągała wynagrodzenie stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne tj. w latach 1973 – 1982 lub w latach 1974 – 1983 wyniósłby kolejno 56,91% oraz 58,61%, zatem byłby niższy niż ten w zaskarżonej decyzji.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o akta organu rentowego oraz stanowiska stron wyrażone na rozprawie w dniu 27 września 2017 r.

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej nie zasługuje na uwzględnienie. Zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

W sprawie ubezpieczona kwestionowała wysokość wskaźnika wysokości podstawy wymiaru ustalonego przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji w wymiarze 76,51%, bowiem we wcześniejszej decyzji z dnia 9 sierpnia 2017 r. został on ustalony na wyższym poziomie tj. 82,00%.

W pierwszej kolejności należy podnieść, iż po myśli art. 114 ust. 1 pkt. 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2017.1383 j.t.), w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli przyznanie świadczeń lub nieprawidłowe obliczenie ich wysokości nastąpiło na skutek błędu organu rentowego.

Odnosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, zważyć należy, iż decyzja z dnia 9 sierpnia 2016 r., w której to organ rentowy ustalił wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wymiarze 82,00% była obarczona błędem (co zresztą organ rentowy przyznał), gdyż do przeliczenia wynagrodzenie z faktycznego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu przyjęto inny okres niż w decyzji wydanej po raz pierwszy (tj. z dnia 2 października 2003 r.), bowiem organ rentowy dokonał obliczeń w oparciu o następujące okresy: 1982,1983,1986-1988, 1991-1995, a nie okresy od 1987-1988, 1991-1998. W związku z tym, że organ rentowy może z urzędu zmienić decyzję obarczoną błędem, dokonał on tego w dniu 27 grudnia 2016 r., kiedy to wydał zaskarżoną decyzję, w której to ustalił niższy niż wcześniej wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego na 76,51%.

Emerytura dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r. obliczana jest na nowych zasadach, tj. zasadach wynikających z przepisów art. 24-26c ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017, poz. 1383 ze zm.).

Zgodnie z art. 25 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Ostatecznie – zgodnie z art. 26 ust. 1 – emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Na powyższy sposób wyliczenia emerytury bezpośrednio wpływa wysokość kapitału początkowego, ustalanego w oparciu o przepisy art. 173 i n. cytowanej wyżej ustawy emerytalno – rentowej.

Sąd zwraca uwagę, że zgodnie z art. 173 ust. 3 ustawy wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy. Dlatego też do obliczenia kapitału początkowego zaliczają się okresy składkowe i nieskładkowe przebyte do dnia 31 grudnia 1998r. oraz brane jest pod uwagę wynagrodzenie osiągnięte w tej dacie.

Zgodnie z art. 174 ust.3 ustawy podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Jak stanowi natomiast art. 15 ust 1 ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Z kolei zgodnie z ust. 2a jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

Natomiast zgodnie z art. 111 ust. 1 ustawy wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,

2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,

3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty,

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Natomiast po myśli art. 17 ust. 1 ustawy jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru renty w myśl art. 15 ust. 1 dla ubezpieczonego, o którym mowa w art. 58 ust. 1 pkt 1-4, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się podstawę wymiaru składek za okres faktycznego podlegania ubezpieczeniu, z uwzględnieniem ust. 2 i 3. Przepis art. 15 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że organ rentowy po zmianie wydanej decyzji o ponownym ustaleniu kapitału początkowego z dnia 9 sierpnia 2017 r., w zaskarżonej decyzji z dnia 27 grudnia 2016 r. ustalił wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego we właściwym wymiarze 76,51% przyjmując okresy faktycznego podlegania ubezpieczeniu, takie jak w decyzji z dnia 2 października 2003 r. Podkreślić należy, że decyzja z dnia 9 sierpnia 2016 r. w której organ rentowy ustalił wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wymiarze 82,00% została z urzędu zmieniona przez organ rentowy, bowiem zostały tam przyjęte do obliczeń niewłaściwe lata. W związku z tym, że decyzja ta nie obowiązuje, ubezpieczona nie może domagać się ustalenia kapitału początkowego, w oparciu o wskazane tam – jak już wcześniej wskazano- błędnie uwzględnione okresy faktycznego podlegania ubezpieczeniu społecznemu.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie wyżej wskazanych przepisów, w oparciu o art.477¹⁴§ 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonej jako bezzasadne.

(-) SSR del. Anna Capik - Pater